

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Moratoriul și judecătorii.

Ministrul de justiție a emis sub Nr. 1330) o ordinațiune prin care normează procedura procesuală și extraprocesuală în cursul moratoriului. Din aceasta foarte importantă ordinațiune vedem, deoparte, în ce măsură pot fi validitate pretensiunile, ce nu cad sub dispozițiile moratoriului, iar de altă parte ce procedură trebuie urmată în ce privește pretensiunile supuse moratoriului.

Pretensiunile, cari nu cad sub dispozițiile moratoriului, de sine înțeles, se pot valida prin proces și în cursul războiului. Dacă judecătoria îl judecă pe pârât, atunci va și enunța în decisul, ce-l aduce, că acela poate fi executat, fără privire la moratoriu. În cazul acesta sunt admise toate actele execuționale, cu restricția, că asupra imobiliilor la nici un caz nu poate fi efectuită licitația, iar licitația mobilă numai, dacă judecătoria a ordonat-o în temeiul §-lui 104 al legii execuționale (mărfuri expuse stricăciunii) sau după cumpănirea serioasă a tuturor împrejurărilor. Ministrul de justiție însă face judecătorii atente, să nu ordoneze nici licitații mobile, dacă nu sunt prospecte, ca acelea să aibă rezultat multămitor.

O dispoziție importantă a ordinațiunii este, că în cursul moratoriului creditorii nu pot cere deschiderea concursului. (La cererea debitorului însă judecătoria poate ordona deschiderea concursului). Cererile pentru deschiderea concursului, prezentate mai înainte judecătoriei asemenea rămân nerezolvate în cursul moratoriului.

Dela 15 August a. c. încoace pretensiunile în bani, cari cad sub moratoriu, nu se pot improcesua. Judecătoria este obligată a respinge din oficiu, o pără, din care nu se vede, că pretensiunea, a căreia validitate se cere, nu este supusă moratoriului. Din același motiv trebuie respinse și cererile pentru emiterea unor mandate de plată (fizetési meghagyás). Dacă în contra mandatului de plată, emis înainte de 15 August 1914, s'a înaintat protest, atunci judecătoria trebuie să pună

zi de pertractare, chiar și dacă protestul s'a înaintat la 15 August 1914 sau mai târziu. Dacă în urma unei acțiuni cambiale sumare, înaintată judecătoriei înainte de 15 August 1914 aceasta încă nu a liberat decisul sumar, sau în contra decisului sumar adus s'au înaintat excepții, atunci trebuie pusă zi de pertractare pentru acțiunea cambială, chiar și dacă excepțiile s'au înaintat la 15 August 1914 sau mai târziu. Pentru încassarea sau asigurarea unei pretensiuni, supuse moratoriului, nu se poate ordona nici execuția de escontentare și nici cea de asigurare, iar execuția ordonată mai înainte nu se poate efectua în cursul moratoriului; asemenea nu se poate ordona și efectul licitația, excepționând cazurile, prevăzute în § 104 al art. de lege 40 din anul 1881.

Intrebare este ce se întâmplă cu procesele deja în curgere în cursul moratoriului pentru pretensiuni, supuse moratoriului? Se pot purta, în general, astfel de procese? Răspunsul este da, pentru că ordinațiunea ministrului obligă judecătorii să respingă numai acele päre, supuse moratoriului, cari s'au înaintat judecătoriei *după* 15 August 1914. Dar dacă acțiunea s'a înaintat înainte de 15 August 1914 pentru o pretensiune supusă moratoriului, atunci procesul trebuie pertractat și adusă sentință. Deosebirea va fi numai, că în sentință nu se va fixa termenul de îndeplinire, ca de obicei, ci judecătoria va enunța, că termenul acesta va începe a decurge din ziua intrării în putere de drept a sentinței, ce se va fixa ulterior prin ordinațiunea de sistare a moratoriului. De exemplu: Cineva a înaintat la judecătoria în 5 August 1914 o pără pentru o pretensiune a sa scadentă la 4 August 1914. Judecătoria a admis pără, deși pretensiunea cade sub moratoriu — fiindcă a fost prezentată înainte de 15 August 1914. Procesul se pertractează, se aduce sentință, care intră în putere de drept; plata însă totuși nu trebuie făcută, decât numai după trecerea termenului dela intrarea în putere de drept a sentinței, pe care o va fixa ordinațiunea de sistare a moratoriului.

În atențiunea băncilor noastre.

În legătură cu cele publicate de noi — sub titlul de mai sus — în Nr. penultim al «Revistei Economice», comunicăm cercurilor interesate ale băncilor, că mai multe bănci s'au adresat biroului «Solidarității» pentru îndrumări privitoare la continuarea neconturbată a afacerilor de reescont.

Biroul «Solidarității» le-a indicat procedurile pe cari între împrejurările actuale, trebuie să le urmeze băncile noastre și cu cari desigur se vor ajuta cât de bine. Când aducem aceasta la cunoștința cercurilor interesate, stăruim din nou, ca conducătorii institutelor noastre să nu lase la nici un caz să obvină perturbări în legăturile lor de reescont și în caz de lipsă să se adreseze după îndrumări biroului «Solidarității».

Situația Băncii Austro-Ungare în preajma războiului.

Ultimul buletin al situației sumare a Băncii Austro-Ungare, la 23 Iulie a. c., deci în preseara războiului, prezintă următoarele cifre:

Active.

Rezerva metalică (monete în aur, drugi de aur, monete străine)	K 1,237.878,750·23
Cambii în aur asupra străinătății	„ 60.000,000—
Argint	„ 291.368,322 39
Escont: de cambii, warrant-uri și efecte	„ 767.830,517·82
Lombard	„ 186.525,600—
Guvernul imp. austriac	„ 60.000,000—
Efecte	„ 17.617,691·03
Împrumuturi ipotecare	„ 299.994,062·34
Alte active	„ 115.292,520·62
Total	K 3,036.507,464·43

Pasive.

Capital de acții	K 210.000,000—
Fond de rezervă	„ 32.159,903·13
Bilete de bancă în circulație	„ 2,129.759,250—
Pretensiuni în giro și alte datorii imediat scadente	„ 291.270,109·97
Scrisuri fonciare în circulație	„ 291.267,800—
Alte valori de plătit	„ 82.050,401·33
Total	K 3,036.507,464·43

Rezerva de bilete de bancă libere de dare a fost de K 59.487,000—.

Circulația de bancnote a mai putut fi urcată cu:

K 59.487,000 bancnote libere de dare
și „ 1,783.871.000 „ supuse la dare

Total: K 1,843.348,000

Cassele de împrumut și lombard în Germania.

Pentru satisfacerea necesităților extraordinar de mari ale circulației de credit, provocate de izbucnirea războiului a fost vorba să se activeze și la noi așa numitele „Casse de împrumut și lombard“, după modelul german. Cercurile conducătoare ale monarhiei noastre au abandonat însă ideea activării acestor casse, găsind o altă soluțiune, mai adecuată împrejurărilor noastre pentru a procura mijloacele bănești necesare circulației comerciale.

Cassele de împrumut și lombard introduse acum în Germania, sunt o veche instituție prusiană, pentru vremuri de războiu, cari au mai funcționat în Germania în anii 1848, 1866 și 1870. Menirea lor este a oferi aceloră, cari din cauza războiului întâmpină greutateți la vânzarea mărfurilor și efectelor lor — posibilitatea, de a-și procura bani prin amanetarea mărfurilor și efectelor.

Cu dezvoltarea și înmulțirea efectelor de tot soiul, firește au crescut enorm și sumele, ce se pun în circulație prin astfel de lombardări. Astfel, pe când în anul 1870 suma maximală a lombardului făcut prin aceste casse a fost de 60 milioane Marce, azi este necesitate de nu mai puțin decât 1½ miliarde Marce.

Cassele de împrumut și lombard au în Germania o deosebită importanță în urma faptului, că deoparte lombardul Băncii imperiale germane este foarte restrâns, sunt admise la lombard numai foarte puține efecte, iar de altă parte lombardul nu poate fi calculat la acoperirea statutară a bancnotelor.

Cassele de împrumut acoardă creditele lor de lombard în *bonuri de ale caselor de împrumut*, garantate de stat

Bonurile acestea n'au curs forțat față de public, dar se primesc bucurosi de acesta, fiindcă le acceptază toate cassierile publice, iar Banca imperială dă pentru ele bancnote. Sunt bonuri mici de 5, 10 și 20 Marce, și și mai mari. Acestea din urmă se schimbă imediat la Banca imperială, pe când piesele mai mici este intenția a le lăsa un timp în circulație. În prima săptămână după activarea caselor de împrumut și lombard Banca imperială germană a răscumpărat *bonuri* de ale acestor casse în sumă de 63 mil. Marce.

Admise la lombardul caselor de împrumut sunt: mărfurile, nesupuse stricăciunii, cari au preț de piață stabil; la mărfuri, a căror preț este supus la mari fluctuațiuni se mai pretinde și garanția unei a treia persoane; mai departe sunt admise efectele, emise de

imperiu și de singuraticile state federate, de corporații, precum și de societăți pe acții germane. Se acoardă avansuri, după categoria efectelor, între 25%—60% a valorii de curs dela bursa din Berlin, dar maximal 75% a valorii nominale. La mărfuri se încuvințează maximal 50% a prețului lor de piață.

În modul acesta cu toată stagnațiunea afacerilor, și și în timpuri când bursa este închisă, proprietarii de mărfuri curente și de efecte își pot mobiliza în măsură destul de mare capitalurile.

Nouele bancnote à K 2.

Biletele cele noue à K 2, puse în circulație săptămâna trecută, au data de 5 August 1914, înălțime de 68 milimetri și o lățime de 113 milimetri și sunt imprimate pe hârtie velină albă.

Pe partea cu textul se află figura albastră a bancnotei, pe fond bruniu, în mijloc un cap ideal într'un cadru oval. Jur împrejurul cadrului sunt aplicate textul penal, în limba maghiară și germană: „A bankjegyek utánzása a törvény szerint büntetettik“. — „Die Nachahmung der Banknoten wird gesetzlich bestraft“.

Sus la stânga se află vulturul împ. austriac și încadrat cu o rozetă guilloche valoarea nominală a bancnotei, în opt limbi, între cari, la urmă de tot și românește „Doue Coroane“. La dreapta sus este aplicată pajura țărilor coroanei ungare și în mijlocul unei rozete cifra albă „2“.

Dedesubtul celor două rozete se află textul bancnotei, la stânga cel nemțesc și la dreapta cel maghiar: „Banca Austro-Ungară plătește contra acestei bancnote, la cerere, imediat, două coroane în monedă legală“ și subscrierile obicinuite.

Pe dosul bancnotei pe un fond verzui, încadrat și guilloche-at este imprimată cu litere brune valoarea: *Kronen 2*, și *Korona 2*, precum și numărul și seria.

Pentru schimbarea bancnotelor à K 2 — devenite nefolosibile Consiliul general al „Băncii Austro-Ungare“ a stabilit următoarele norme:

Bancnotele devenite nefolosibile prin uzare, cari însă altcum sunt întregi și a căroră veritabilitate nu este dubie, se primesc din partea Băncii Austro-Ungare pretutindenea drept plată și se schimbă la cerere, cu întreaga lor valoare nominală.

Bancnotele devenite nefolosibile prin vre-o *întâmplare*, cele murdărite, muiate în untură, oleiuri, acide, vâpșea sau cerneală sau a căroră înfățișare a fost alterată pe altă cale, se pot primi din partea Băncii drept plată resp. pentru momentană schimbare, numai dacă nu este nici o dubietate, în ce privește veritabilitatea lor. În caz contrar astfel de bancnote se primesc numai în comisiune, spre trimitere la casa centrală din Viena, liberându-se despre ele revers. Tot astfel se procedează cu toate bancnotele, cari în parte sau în întregime sunt dubioase.

Bancnotele făcute intenționat nefolosibile și neapte pentru circulație, în special cele provăzute cu adausuri străine, cu inscripții, cu deseneuri, cele imprimate și stampilate, cele perforate sau altfel alterate în forma lor exterioară, dacă nu sunt dubii, se primesc din partea Băncii drept plată resp. pentru schimbare pe lângă o detragere de 5 fileri de bucată pentru rebo-nificarea speselor de fabricațiune și manipulație.

Finanțele Germaniei.

Marele ziar german „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ a publicat nu de mult din peana directorului băncii „Deutsche Bank“ Dr. Helfferich, un important articol asupra puterii financiare a Germaniei. Aprecierile acestea fiind de actualitate, redăm din ele următoarele:

„Bursele Germaniei au funcționat în criza actuală a războiului timp mai îndelungat decât în oricare altă țară. Derutele de curs în jumătatea a doua a lunii Iulie au fost și în Germania destul de însemnate, totuș ele au rămas înapoi a celor ale bursei londoneze, și în deosebi față cu bursa Parisului. Aceasta mai ales în ce privește titlii de stat. Nici bursa Londrei, nici aceea a Parisului nu au fost în situație se facă lichidările pro Iulie, ci au fost constrânse să le amâne per ultimo August. Bursa Berlinului însă a lichidat plățile în Iulie prompt, mulțumită ușurințelor făcute de către bănci. Banca imperială germană a pus în timpul dela 23 Iulie până la 7 August, la dispoziția circulației un număr de peste două miliarde, fără ca să-și urce discountul mai mult ca dela 4 la 6 procente. Banca Angliei dimpotrivă, în timpul critic a făcut o mare săritură, urcând etalonul dela 3 deadreptul la 10 procente, și totodată a forțat mari restricțiuni în afacerile de discount. Situația financiară în Marea Britanie s'a înăsprit și mai mult prin faptul, că „Bank of England“ își continuă operațiile numai cu garanția statului englez împotriva eventualelor pierderi. Băncile private în Anglita și Franța însă nu au mai putut face față cererii publicului de a le rambursă depozitele. În Franța a fost necesar, ca băncile să fie autorizate să limiteze la 5% *replătirile din depozitele deponenților*. Cassele de păstrare *replătesc numai 50 de franci pe termen de 14 zile din depuneri*. În Anglia s'a recurs la cel mai drastic mijloc în a preveni runul asupra băncilor, încât acestea și-au închis ghișeurile pe timpul dela 2 până la 7 August. Iar la 7 August s'a extins moratoriul cambial decretat încă în 2 August, și asupra obligamentelor, cari nu provin din afaceri de cambii și cari trec peste suma de 5 funți sterlingi (circa 120 coroane. Nota Red.) Astfel de moratorii au trebuit să fie activate mai în toate statele beligerante, în afară de Germania, chiar și în număratoase state neutrale și transatlantice. Față de această stare critică generală, în Germania băncile au făcut fără nici cel mai mic impediment toate plățile ce li s'au cerut, fără a recurge la alt ajutor, decât pe calea procurării normale de capital și prin operații de lombard ale celor două bănci imperiale.

Și cassele de păstrare și-au îndeplinit în Germania toate angajamentele cu promptitudine. Această atitudine a institutelor financiare a avut de urmărire o repede calmare a publicului. De mai multe zile se remarcă o prevalență a depozitelor față de ridicări la toate

băncile. Un moratoriu până acum nu a fost necesitat de împrejurări în Germania.

Toate aceste apariții, justifică pe deplin puterea financiară a Germaniei, care va însemna o învingere a ei nu numai cu armele, ci și pe terenul economic“.

Față de această situație financiară excelentă din imperiul german, ne servește de mângâiere, că și în monarhia noastră turburările mari rășbōinice n'au putut clătina până acum creditul și prestigiul economic al patriei, mulțămîta eminenței situații a băncii noastre de emisiune și a solidității băncilor mari din provincie, între cari și băncile românești se numără printre cele mai bine fondate, fiind astfel în situație a face față tuturor evenimentelor în cele mai bune șanse de garanție.

E. B.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 27 August 1914.

Dela ultimul nostru raport săptămânal încoace momente mai importante în piața internă de bani nu s'au ivit. Reducerea ratei oficiale a avut cel mai bun efect asupra pieței. Situația Băncii Austro-Ungare este, considerând împrejurările date, destul de satisfăcătoare și se speră ca ultimo încă va trece fără dificultăți mai de seamă.

Asupra piețelor externe de bani lipsesc și în săptămâna aceasta știri mai precise, cu excepția Berlinului, unde situația este din cele mai satisfăcătoare. În opoziție cu celelalte state europene, cari toate au decretat câte un moratoriu mai lung sau mai scurt, în Germania pân'acum nu a fost necesitate de acest mijloc. În Anglia, după unele știri de ziare, domnește o depresiune generală pe teren economic-financiar. Din Paris din contră vine știrea că Banca Franței și-a redus etalonul dela 6% — la care a fost urcat în primele zile ale mobilizării — la 5%.

Bursele de valori continuă a fi închise în întreaga Europa.

CRONICĂ.

Contravaloarea bonurilor de rechiziție — nu se poate esecua. Conform unei ordinațiuni recente a ministeriului, apărută în Nr. dela 20 crt. a foaiei oficioase *sumele de despăgubire cuvenite pentru caii și mijloacele de transport rechiziționate pentru scopuri de rășboiu — se pot esecua numai în măsura în care s'ar fi putut esecua obiectele rechiziționate.*

Lombardul Băncii Austro-Ungare. Precum am semnalat, în numărul nostru anterior conducerea Băncii Austro-Ungare a hotărît a admite la lombardul Băncii,

afară de efectele pân'acum lombardabile, încă și alte efecte, în special acții. Lista acestor hârtii, precum se anunță, este dejă stabilită, dar numai pentru trebuințele serviciului intern al Băncii, nu și pentru publicitate.

În viitor procedura pentru acordarea unui împrumut pe efecte (lombard) va fi următoarea: Cine dorește un împrumut pe efecte dela Banca Austro-Ungară trebuie să-și prezinte cererea, împreună cu efectele, la Bancă, și să indice suma dorită. Cererea se prezintă apoi unui comitet de censură al Băncii, care va avea să decidă, pentru cari efecte, ce sume se vor putea licuidă. Cu prilejul acesta se va țineă seamă și de creditul personal al petentului.

Căile ferate ale statelor beligerante. După o lucrare statistică recentă căile ferate ale statelor europene beligerante au următoarea lungime:

Germania 62,734 Kilometri, adecă 11.6 Km. pro 100 Km. □ sau 9.5 km. pro 10,000 de locuitori.

Rusia europeană are 62,198 Km., adecă 1.2 Km. pro 100 Km. □ și 4.8 Km. pro 10,000 de locuitori.

Franța are 50,232 Km., adecă 9.4 Km. pro 100 Km. □ și 12.8 Km. pro 10,000 de locuitori.

Austro-Ungaria are abia 45,823 Km., adecă 6.8 km. pro 100 Km. □ și 9.0 Km. pe 10,000 de locuitori.

Sârbia în fine are 934 Km., adecă 2.7 Km. □ pro 100 Km. □ și 3.3 Km. pro 10,000 de locuitori.

Timbrele din emisiunea veche se mai pot folosi numai până la 30 Septembrie a. c. Ele însă pot fi schimbate până la finele anului curent cu timbre noue la percepțoratele r. u.

Chestiunea asigurărilor cu rizic de rășboiu. Cele două articole publicate de noi asupra acestei chestiuni au fost reproduse în întregime de ziarul sășesc din Sibiu „Siebenb. Deutsche Tagespost“, atrăgându-se speciala atenție a publicului cetitor a numitei foi asupra chestiunilor tractate de noi.

SUMAR.

Moratoriu și judecătorile. — În atențiunea băncilor noastre. — **Situația Băncii Austro-Ungare în preajma rășboiului.** — **Cassele de împrumut și lombard în Germania.** — **Nouele bancnote à K 2.** — **Finanțele Germaniei.** — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Cronică:* Contravaloarea bonurilor de rechiziție — nu se poate esecua, Lombardul Băncii Austro-Ungare, Căile ferate ale statelor beligerante, Timbrele din emisiunea veche, Chestiunea asigurărilor cu rizic de rășboiu.